

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง 8 จังหวัด คือ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง และสระแก้ว มีจำนวนโรงเรียนมัธยมทั้งหมด 178 โรงเรียน ซึ่งทุกโรงเรียนมี 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,424 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 304 คน โดยกำหนดเพศและวุฒิการศึกษาของผู้บริหารเป็นหน่วยในการสุ่มตัวอย่าง และเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2.1.1 สุ่มโรงเรียนของทุกจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียง โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) และคำนวณตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดจำนวน 38 โรงเรียน

2.1.2 กำหนดสุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากโรงเรียนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 304 คน (กลุ่มตัวอย่าง 304 คน ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนละ 8 คน) (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร

จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง										รวม
	ประชากร					เพศของผู้บริหาร					
	หญิง		ชาย		รวม	หญิง		ชาย		รวม	
	ป.ตรี	สูงกว่าป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่าป.ตรี	รวม	ป.ตรี	สูงกว่าป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่าป.ตรี	รวม	
ชลบุรี	16	32	64	152	264	8	16	16	16	56	
ระยอง	8	16	32	96	152	8	8	8	8	32	
จันทบุรี	16	24	24	120	184	8	8	8	16	40	
ตราด	-	24	32	64	120	-	8	8	8	24	
ฉะเชิงเทรา	8	16	48	176	248	8	8	16	24	56	
ปราจีนบุรี	8	16	56	120	200	8	8	8	16	40	
นครนายก	16	8	16	48	88	8	-	-	8	16	
สระแก้ว	8	8	40	112	168	8	8	16	8	40	
รวม	80	144	312	888	1,424	56	64	80	104	304	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามของประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2538, หน้า 177) ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ โดยแบ่งเป็น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ มีข้อคำถาม 4 ด้าน จำนวน 40 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. ใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ จำนวน 10 ข้อ
2. การมุ่งความสัมพันธเป็นรายคน จำนวน 10 ข้อ
3. การจูงใจด้านแรงคลงใจ จำนวน 10 ข้อ
4. การกระตุ้นการใช้ปัญญา จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 3-6) และดัดแปลงจากแบบสอบถามของ พรทิพย์ สระบงกช (2544, หน้า 115-119) ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ โดยแบ่งเป็น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ มีข้อคำถาม 8 ด้าน จำนวน 33 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จำนวน 6 ข้อ
2. ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ข้อ
3. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้จำนวน 5 ข้อ
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ จำนวน 4 ข้อ
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
6. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 ข้อ
7. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี จำนวน 5 ข้อ
8. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา จำนวน 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ความเห็นชอบ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษา
4. เสนอแบบสอบถามต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอนี้จากผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลอง (Try Out) ใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง และสระแก้ว จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้แยกออกเป็นการหาความเที่ยงตรง (Validity) การทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปหาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นต่อไป

ผู้ทรงคุณวุฒิรายนามดังต่อไปนี้

1.1 ผศ.ดร. เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 ผศ.ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชา

บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

1.3 รศ.ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม	รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาและ
วัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
1.4 นายธงชัย พุ่มชลิต	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จันทบุรีเขต 1
1.5 นายพินิจ ธิดา	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจังหวัดตราด

2. การหาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ดำเนินการ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามภาวะผู้นำ เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายข้อกับคะแนนเฉลี่ยรวม และได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29-.88 แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96

2.2 แบบสอบถามคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายข้อกับคะแนนเฉลี่ยรวม (Item-total Correlation) และได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .30-.78 แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ 8 จังหวัด คือ จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 304 ฉบับ ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดต่าง ๆ ทางไปรษณีย์ โดยจัดซองพร้อมแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่อส่งกลับคืนตามกำหนด
- ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100%

การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เท่านั้นไปใช้วิเคราะห์ต่อไป ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามสมบูรณ์จำนวน 304 ฉบับ

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนแบบเปลี่ยนสภาพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เป็น มากมากที่สุด น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบ และให้คะแนนดังนี้

ตอบในช่อง “มากที่สุด”	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานมากที่สุด มีค่า 4 คะแนน
ตอบในช่อง “มาก”	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานมาก มีค่า 3 คะแนน
ตอบในช่อง “น้อย”	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานน้อย มีค่า 2 คะแนน
ตอบในช่อง “น้อยที่สุด”	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานน้อยที่สุด มีค่า 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน การวิเคราะห์เพื่อทราบว่ภาวะผู้นำระดับใด ใช้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์โดยอาศัยแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) มีดังนี้

3.51 – 4.00 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานมากที่สุด

2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานมาก

1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานน้อยที่สุด

การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง

แปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2534, หน้า 111)

มากกว่า 0.90

มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

ค่าระหว่าง ± 0.70 ถึง ± 0.90	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
ค่าระหว่าง ± 0.30 ถึง ± 0.69	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าต่ำกว่า ± 0.29	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เป็น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบ และให้คะแนนดังนี้

ตอบในช่อง “มากที่สุด”	หมายถึง	ผู้เรียนมีคุณภาพมากที่สุด มีค่า 4 คะแนน
ตอบในช่อง “มาก”	หมายถึง	ผู้เรียนมีคุณภาพมาก มีค่า 3 คะแนน
ตอบในช่อง “น้อย”	หมายถึง	ผู้เรียนมีคุณภาพน้อย มีค่า 2 คะแนน
ตอบในช่อง “น้อยที่สุด”	หมายถึง	ผู้เรียนมีคุณภาพน้อยที่สุด มีค่า 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน การวิเคราะห์เพื่อทราบว่าคุณภาพระดับใด ใช้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์โดยอาศัยแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) มีดังนี้

3.51 – 4.00	หมายถึง	ผู้เรียนมีระดับคุณภาพมากที่สุด
2.51 – 3.50	หมายถึง	ผู้เรียนมีระดับคุณภาพมาก
1.51 – 2.50	หมายถึง	ผู้เรียนมีระดับคุณภาพน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ผู้เรียนน้อยมีระดับคุณภาพที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การหาค่าระดับภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. ภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ t-test

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน
(Stepwise Multiple Regression Analysis)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University